

Abonnement pour un an  
300 piastes  
Edition spéciale. 500 ptrs .

Adresse :  
"Idjtihad," Constantinople

Téléph . st . 865

XXII ème ANNÉE

1927 , 15 Février No222

اجتihad

IDJTIHAD

علمی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنه لکی [ ۲۴ نسخه ]  
تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون  
۳ ، اعلا کاغذلیسی ۵ لیرادر .

اداره خانه سی :  
جفال اوغلنده « اجتihad ثوی »

تله فون : استانبول ۸۶۵

یکرمی ایکنجی سنه

نومرو ۲۲۲ - ۱۵ شباط ۹۲۷



## فضولينك مذهبي

معاینه ایدرسهك حلوا ايله ترجانسز كوزوشمش ، ابي  
آكلاشمش اولمازمی ز ؟ اصل اویله لذتی ، ماهیتی  
بیلیر و حلوا یی بونون جمعیتله تحلیل و ترکیبی ایلله اوکره نیرز .  
مثلا صوبك ایکی کورونمز غازدن مرکب اولدیغی  
کوز اوکسه کتیر رسهك لذتی لطافتی نظریمزدن غائب  
اولمازمی ؟ صوبی اویله تحلیل ایدن ، صوبی ضایع ایدر .  
صوصامش رآدمه صوبینه اوغارلری ویر رسهك اولماز ؟  
اونلردن صوبی یاقم ایچون بر قوت ، بر آتش ده ویرملی ز .  
مثلا تشریح ایلله اشتغال ایدلجکه انسانك جمعیتی  
کوزلاکی بوسبوتون قارا کلیقهده قالیر و اواناده تشریح جینک  
کوره چکی و سوبیله چکی یالکیز تشریح اولور .

بلبله دیمشله که کل آجی رشی . اوده دیمش که : ائی یاه  
اونك ایچون بر نقصان دکدر . نقصان سزده ، که اونی  
بیر ظن ایدیورسکیز . انسانك ده آتی یخز اما کالی واردور .  
حاصلی اثری مؤثر دن آیروب دکل برلشدیروب ،  
بر کوروب مطالعه ایتلی بزکه دوغرو و تمام اولسون .  
ذاتاً اثر ایلله مؤثر بر رینک عینی یا خود آینه سی دیمورلری ؟  
فضولی یه مذهبی سؤال ایدیلیدی شهسز کولردی .

چونکه فضولی البته مذهبك حتی منبعلرندن پك ایلری یه  
کچمش ، پك بو کسکله یوکسلمش برز کادر . مذهب ،  
دینك طلوعندن مثلا بوز سنه صوکره ظهور ایتیش ایسه  
فضولی او آلاجه لئی کچوب طلوعه ابرمه ، طالهی بولمشدر .  
کونی دوغان ، کوزی آیدن اولان برآدمه هنر ایشیق  
دینیرمی ؟ دینك اصل صاحبنه قاووشمش ، اونك و آل  
واولادینك نارینه یانوب نور اولمش و بونی اك بویوک  
سعادت بیلشم صادق ، فداکار برشاعر ، بللی که کوکلرده  
دولاشیور ، رده آرانیومی ؟

مذهب ، معلومدر که اجتهاد محصولیدر . فضولی کی  
ذکی ، ظریف ، عشق و شوق غالب برشاعر ، صوری  
منطقه ، رسمی اجتهاده یاغلانه ماز . اونك عشقی هر  
شیئی یاقوب کول ایدن بر آتش در . یاننده نه مدرس قالیر ،  
نه مجتهد . کندیس دیمورمی ؟

عشق ایش هر نه وار عالمده ،

علم بر قیل و قال ایش آنجق .

فضولی بوسوزینی علمدن محروم ویا علمه محکوم  
اوله رق ، دکل علمه صاحب و حاکم اوله رق سوبیله مش .  
همده نه علم ! مثلاً :

(حیات) ده کورولوزاده فؤادك علمی حرکتلردن  
دیبه فضولينك شعیلکندن بحث ایدیور . تاریخ کندنجبه  
بوشاعرك مذهبی تحری ایده بیلیر ؛ لکن بوله بیلیرمی  
بیامم . سلیمان نظیف بك کتاندنه سفیلکینی کوسترمکه  
چالیشمش . وقتيله زده کوچوك بر رساله ايله بو بحثه  
قاریشمش ایدك . شیمدی بریسی کلوب ده نه شعیلیدر ،  
نه سنی در ، انساندر ، شاعر در دیسه اك درغرو سنی  
سویلش اولمازمی ؟ برشاعرك هله فضولی کی کرچك  
ویوکسك برشاعرك ، معروف معناسیله ، مذهبی می اولور ؟  
معلومدر که علمی حرکت صوغوق قانلیقه ، سکونتله  
اولور . شعر و شاعر وادیسندنه ایسه شوق ، هیجان  
واردور و بوده بعضاً علمی ، عقلی یا کولکده بیراقیر  
یا خود کندینه چویریر . عجبا بومسئله یی ، شاعره  
و شعرینه هیچ تمایل حسن ایتکسزن مطالعه  
ایده بیلیرمی ز ؟ ایدرسهك آله جغمز نتیجه ، ویر جگمز  
حکم نه به بکیز ؟

ایچون بحثی تازه لیورز ؟ چونکه مصاحبه یی سوز .  
چونکه فضولی ، کندیسندن اوزون بحث ایدیلویه دکر  
برشاعردر ؛ هر مملکت خلقی کندی بویوک لری دائما  
ذکر ایدر . یالکیز بر نقطه وار که اختصاص و صلاحیتی  
کورولمه یلر بحثه قاریشمور دینیه بیلیر . حال بوکه نرم  
مداخله من ، مسئله یی قیامق قصیدله دکدر ، بر ایکی  
سوز سوبیله مک ایچوندر . اوله بیلیر که بوسوزلر ، قارا کلق  
کورولن بر نقطه یی براز آیدینلاته جق رایشق یابار .

قری علمك دور بینیه تدقیق ایدنر به کور یورلر ؟  
دره لر ، تپه لر ، یالچین قایالر ، حتی یانار داغ اغیزلری ...  
شیمدی بو کوردکلری حقیقت می ؟ نفس الامر می ؟ یه  
علم جواب ویر یور ، شبهه لی ايك ائی ، بو شبهه یی  
کندیمزه مال ایدرسهك نه ظائب ایدرز ؟ قری کوزل  
کورمك ذوقی . ایشه بو (علم) جیلک ایتك سوداسیله در که  
کونشده بیلله لکله کورولور .

مثلا حلوا یی آکلایه جغم دیبه یالکیز میقر و سقبوله  
معاینه ویا کیمیا ایلله معامله ایتسهك آرامزی آجش ،  
اونی یابانجی یامش اولورز . حال بوکه دوغروجه بیهرك



اولسه استعداد عارف قابل ادراك وحى  
امرحق ارساله هرذره در بر جبرئیل .

دیور . بونه انکین ، نه درین علمدر ! منطقجی ،  
اجتهادجی فیلسوفلرک هانکیسنده بو کوروش ، بو  
سویله ییش وار ؟

فضولی ، مذهبی سویله میور دکل . ایشته :

سجده در هرقله بر بت کورسه م آینم نیم  
خواه کافر خواه مؤمن طوت ، بودر دینم نیم

دیمک که فضولینک بزم آ کلایه جغمز معناسیله دینی بیله  
یوق ، زده مذهبی اوله جق !

کورمه نیجه حسنکی ایمانه کلز عاشقک  
یوزیمبرجم اولوب کوسترسه لریک معجزات .

دین برشاعر کرچکدن سوزینک اری ایسه مجتهدلرک  
یدکنده دورورمی ؟ بویله دین برعشق قهرمانی هانکی  
باباییکیت مجتهد ضبط ایده بیلیر ؟ سوزینک اری دکلسه  
منافقدر ، هیچ سوزنی ایتیملم ...

حاصلی فضولی برعشق دریاسیدر ، که عقل ایله اولچولمز  
علم ایله کچیلمز . نه افقلری سچیلیر ، نه طلوعلری ،  
غروبلی بیتر . اینجیلرینی آچیقندن سیر ایدنلر دکل ، اینجه  
کیرنلر بوله بیلیر .  
ابراهیم عشقی

### ملی و تاریخی تبهله

### صوک بهاره مانیلر

احمد هاشم

### تورک لر و اسلام

محرری : Leon Kahun

1

تاریخ هجرینک برنجی عصرینه مصادف اولان یدنجی  
عصر میلادی ، آسیالی اقوامک حیاتنده بردور بحران  
اولدی . ساسانیان دولتک و ایران مملکتلرینک تشکیلاتی  
آلت اوست ایده رک ، عرب انقلاب اسلامیس ، اوزمانه  
قادر «سیت لر»ک اوقسوس نهریله بحر حزر شمانده کائن  
اسکی یولنی تعقیب ایدن تورک مهاجرت جریانک برقمینی  
( ایران ) ، ( آسیای صغری ) و ( سوریه ) اوزهرینه  
چو بردی ؛ ( نان لو Nan Lou ) و په لو Pé Lou  
حدود جینیسی نک اک اوزاق نقطه لرینه قادر یکی دینی  
کو توره رک ، بو عرب انقلاب اسلامیس خریستیان  
« اوروپا » ایله « آقصاب شرق » آراسنده کی اجتماعی  
وسایسی مناسباتی دیکشیدردی و بردا هادوزلمه مک اوزره  
بوزدی ، بر منازعه دینه نک تضمن ایتدیکی هر درلو  
مشکلات وسوء تقمهلرله یومناسباتی تشویش و اغلاق  
ایتدی ؛ « چین » ایله « اوروپا » آراسنده واسطه طبیعیه  
اولان « تورک » ی ، اوروپالی لرک دینه مخاصم بیر « آسیا »  
دینیه مجهز و مسلح بیر پهلوان حاله قویدی ؛ بیر حاله ، که  
قرون وسطی نک « اوروپا » یه قارشى اک بویوک دین  
محاربه لری ، خریستیانلق دن هیچ بر سبب شکایتلری

آغا جلرده برسس و او ؛  
اوچوشیور یاراقلر . .  
دیکلدهم ایچین ایچین ،  
اولدور ییور صوک بهار ...

روزکار سلمش اووایی ،  
سیلشم افقده آتی ،  
ترک ایتمش اوکوز قوشلر ؛  
آشیز قالان یووایی ...

یاتیق ، یاسلی سسلری ،  
یورغون ، صیق نفسلری ،  
صولیوردی آسه آسه ،  
قوشلرده هوسلری ...

یشیل باغچه لر صولدی ،  
قوشلر اوچوشماز اولدی ،  
سیسلندی اینجه یوللر ،  
کوکلر یاسله دولدی ...

غملی ، سیاه بولوطلر ،  
سوزولوب قلبه دولار ..  
داغیلشم صاچلر کی ؛  
کوکله ایزلری وار ...

داغلر کوش باغلادی ،  
دالره آی آغلادی ،  
کوکله کی داغلردن ؛  
جوشقون صولر جاغلادی .

صالح زکی